

БӨЛІМ: ЭССЕ

Экологиялық тәрбиенің мектепке дейінгі білім беру жүйесінде: балаларда қоршаған ортаға қамқорлық сезімін қалыптастыру

ЖАРИЯЛАНДЫ
30.03.2026СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/187888/>**Бейсенова Салтанат Аусатовна**

Қызылорда облысы, Жаңақорған ауданы, Баспақкөл ауылы
№21"Аққайың «бөбекжай-бақшасы

Бүгінгі қоғамда табиғатқа ұқыпты қарау мәдениетін ерте жастан қалыптастыру ерекше маңызға ие, себебі экологиялық мәселелер адамзаттың болашағына тікелей әсер етеді. Мектепке дейінгі кезең – баланың құндылықтары мен мінез-құлқы қалыптасатын ең маңызды уақыт. Сондықтан осы кезеңде қоршаған ортаға қамқорлық сезімін тәрбиелеу өзекті міндет болып табылады. Сонымен қатар, балалардың табиғатпен үйлесімді қарым-қатынасы олардың тұлғалық дамуына да оң ықпал етеді. Табиғатты түсіну арқылы бала мейірімділік, жанашырлық сияқты қасиеттерді бойына сіңіреді.

Менің ойымша, балаларда табиғатқа жауапкершілікпен қарауды қалыптастырудың ең тиімді жолы – оны күнделікті тәжірибемен байланыстыра отырып, іс-әрекет арқылы үйрету. Бұл тәсіл баланың тек тыңдаушы емес, белсенді қатысушы болуына мүмкіндік береді. Сондай-ақ, тәжірибелік әрекет арқылы алынған білім ұзақ уақыт есте сақталады.

Біріншіден, бала табиғатты тек сөз арқылы емес, нақты әрекет арқылы түсінеді. Мысалы, мен топта “тірі бұрыш” ұйымдастырып, балалармен бірге гүлдерді суарып, жапырақтарын күтіп-баптаймыз. Сонымен қатар, біз тұқым егіп, оның қалай өсетінін күн сайын бақылап отырамыз. Осы үдеріс барысында балалар өсімдіктің өсуін бақылап, оған қамқорлық жасаудың маңызын түсінеді. Нәтижесінде оларда жауапкершілік сезімі қалыптасып, табиғатқа деген қызығушылығы артады.

Екіншіден, ойын және бақылау әдістері арқылы экологиялық тәрбиені тиімді жүзеге асыруға болады. Серуен кезінде балалармен бірге ағаштарды, құстарды бақылап, “табиғатты қорғау” тақырыбында рөлдік ойындар ұйымдастырамын. Сонымен қатар, біз

қоқысты сұрыптау, қоршаған ортаны таза ұстау туралы шағын тапсырмалар орындаймыз. Бұл балалардың табиғаттағы өзгерістерді түсінуіне және өз әрекеттерінің маңызын сезінуіне көмектеседі. Осы арқылы олардың экологиялық мәдениеті біртіндеп қалыптасады. Балалар бір-біріне ескерту жасап, тазалықты сақтауға тырысатынын байқауға болады.

Қорытындылай келе, мектепке дейінгі кезеңде экологиялық тәрбие беру – болашақ саналы ұрпақты тәрбиелеудің негізі. Табиғатқа жанашырлықпен қарау бала бойында ерте қалыптасса, ол өмір бойы сақталады. Сондықтан алдағы қадам ретінде әрбір оқу іс-әрекетіне табиғатты қорғауға бағытталған шағын практикалық тапсырмаларды жүйелі түрде енгізуді ұсынамын. Сонымен бірге ата-аналармен бірлескен жұмыстарды күшейту де маңызды деп санаймын.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.